

teh prestankih napne baje hudi duh vse sile, da bi pogubil mrliča. Da se to prepreči, pihajo godci z vso silo v instrumente in listki kar dežijo. K jami si hudi duh ne upa. V grob se mrlič položi brez posebnih obredov. Po pretoku nekoliko časa kosti zopet izkopljejo ter jih shranijo v ilovnate

posode. Naposled se vsi ostanki umrlega zberejo v mali grobček (kripta), ki ima podobno podkovo. Na vratih se napravi napis. Takoj ali predno se položijo ostanki k večnemu počitku, prižgejo sorodniki pri grobu dve baklji.

Iz preteklosti vladarja sovjetske Rusije.

Mož, ki strahuje tačas sovjetsko Rusijo, Stalin, je človek posebnega kova. Novodobni ruski pisatelj A. M. Aldanov, ki vsekako živi v Parizu, ne v domovini, piše o njem:

Stalin je najpomembnejši, nesporno daleč najpomembnejši cele Ljeningove garde. Stalinova vest je obtežena s krvjo kakor nobenega drugega sodobnega človeka, izvzemši Zinovjeva. Za Stalina ni samo tuje življenje nevredno enega samega vinarja, marveč ne ceni više niti svojega lastnega življenja — v tem se ostro razlikuje od mnogih drugih boljševikov.

Kakor večina današnjih diktatorjev, je Stalin revnega pokolenja. V svoji mladosti je prestal težko šolo revščine in pomanjkanja. Odrasel je med tifliško (mesto Tiflis v Kavkaziji) sodrgo in se navzel njene surovosti.

Svojo politično pot je začel Stalin v tifliškem semenišču, kamor ga je bil dal oče, da bi se pripravil na duhovski poklic. 19-letnega so izključili iz semenišča kot nezanesljivega. Kot komunist je bil šestkrat izgnan v Sibirijo, a je vselej po kratkem času zopet ušel. Značilno je, zaradi kakšnih »zločinov« je policija izganjala Stalina. Enkrat so mu očitali, da je sodeloval pri majski proslavi, drugič se je udeležil kakih pouličnih demonstracij, tretjič je izdajal prepovedane knjige, četrtič je uprizoril štrajk v Rotschildovih tovarnah v Batumu in podobno.

V tem pa je imel Stalin vse druge stvari na vesti, o katerih se policiji niti sanjalo ni. Bil ni nič manj in nič več nego vrhovni poglavar kavkaških političnih roparjev. Največje njegovo podjetje je bilo naslednje:

Dne 13. junija 1907 ob pol 11. dopoldne sta prejela blagajnik tifliške podružnice

Ruske državne banke, Kurdjunov in prvi knjigovodja Golovjev iz Moskve četr milijona rubljev. Denar sta osebno prevzela na pošti in sedla z njim v kočijo. Njunemu vozu je sledil drug voz z oboroženimi stražami. Oba voza je spremljala četa vojakov na konjih. Ko je prvi voz došel v notranje mesto in so prvi kozaki zavili z Erivanskega trga na Sololaško cesto, je s strehe Sumbatove palače padla bomba in se razletela, da so na kilometer daleč popokale sve šipe v oknih. Istočasno je bilo proti kozakom vrženih več bomb z obojestranskih hodnikov. Nastala je strašna zmeda; Kurdjunova in Golovjeva je vrglo z voza, nad 50 drugih oseb je bilo ubitih in ranjenik. Kaj se je v tej zmedi zgodilo z denarjem, nihče ni vedel in policija ni v tej stvari nikogar aretirala. Danes pa je znano, da je ta drzni roparski napad organiziral Stalin ter da je denar uropal njegov pomočnik Kamo. Denar so za prvi hip skrili v stanovanju — ravnatelja kavkaškega vremensko opazovalnega urada.

Stalin ni nikak »sijajen« govornik niti pisatelj in si tega po vsej priliki tudi ne domišlja. Toda diktatorskega rokodelstva je nad vse vešč. Tista smer, ki se je od začetka drži, da bi se polastil gospodstva nad stranko, je bila očitno prava. Seveda pa tudi mesto vrhovnega poglavarja komunistične stranke ne utegne biti vselej dosmrtno. A če ima človek srečo, tudi vloga opozicijskega poglavarja ni preslaba. »Samo mrtvi se ne vračajo...«

Vendar je v današnji Rusiji vreme le preveč nezanesljivo in izpremenljivo in Stalin se nedvomno zaveda, da bi njegovi pristaši ob prvi priliki z razvitimi zastavami prešli v Trockijev tabor; strahovalec Rusije si svojega lastnega konca ni svest.

Ženska v vohunski službi.

»Najnevarnejša žena v Evropi. Posluhuje se različnih imen. Mednarodnega pokolenja, 28 let stara, privlačna, izredno umna; obvlada več jezikov. Velik talent za spletke. Iz revščine in gorja je postala komunistinja. Sovjetski poglavarji jo izredno cenijo. V zvezi je z vsemi znanimi komunisti v Evropi. Pospešuje revolucionarno gibanje v mnogih deželah. Vohuni za Moskvo. Obenem je v službi neke druge države. Na Angleškem je bila zaradi potvorbe potnega lista obsojena na dva meseca ječe in potem izgnana.«

To je kratek posnetek poročila bivšega uradnika na Scotland Yardu v Londonu o Katarini Gussfeld. Iz poročila samega nekaj značilnih podrobnosti:

To je najbolj zvita in najbolj prekanjena oseba, ki sem jo srečal v dolgih letih moje službe; skrivnostna žena in eden največjih sovražnikov človeške družbe. Prvič in zadnjič sem jo videl pred kazenskim sodiščem Old Bally, meseca maja 1927.

Večina v javnosti znanih ženskih zločincev je bila obdarovana z veliko osebno privlačnostjo. Ali so bile lepe ali pa je njih osebnost izžarevala čuden, tuj čar, ki je deloval na njihove žrtve kakor strup. Na vsak način so bili ženski čari njihova glavna moč. Pri Katarini Gussfeld je to drugače.

Ta žena ni lepa in o ženskih čarih se pri njej ne da govoriti. Dasi ne ravno nelepa in še manj naravnost grda, vendar odbija. Tedaj je bila 28 let stara, srednje postave, odločilnih, zelo izrazitih potez v obrazu. Kar je posebno bodlo v oči, je bil izraz zagrenjenosti in neizprosnega sovražnega zaničevanja, kar je dajalo celji osebnosti nekaj temnega, groznega.

V poteku razprave je kazala ves čas največjo mirnost in ravnodušnost in ni trenila z očesom tudi tedaj, ko je sodnik proglasil razsodbo: dva meseca ječe in nato izgon iz dežele. Še nikoli ni-

Ko so leta 1665. slovesno kronali cesarja Leopolda I. za ogrskega kralja, je ta slovesno prisegel, da bo upravljal Ogrsko in Hrvatsko v smislu določil, ki velé, da se mora držati kralj pri izvrševanju ogrskih poslov samo Ogrov, pri hrvatskih pa samo Hrvatov.

Te prisege pa cesar ni držal; ne samo da ni branil Ogrske in Hrvatske, onemogočil je celo njeno samoobrano.

Ker avstrijski dvor ni izpolnjeval obljube, se tudi Ogrri in Hrvatje niso smatrali za obvezane, držati se obljub.

Tako sta bila nezadovoljna oba naroda; iz nezadovoljstva je nastalo ter vedno bolj naraščalo stremljenje, da se odpravijo te neznosne razmere.

Smele načrte so zasnovali zarotniki, hoteli so spraviti ljudstvo tostran in onstran Donave na noge, vpasti v Moravsko, se združiti s Poljsko, tudi Štajerska, Koroška in Kranjska naj bi se dvignile; pogajali so se tudi s Francijo in Turčijo.

Toda kmalu so zarotniki morali uvideti, da so osamljeni, kajti na Poljskem je bil izvoljen za kralja Mihael Wisnavický namesto princa Conti, ki se je zavzemal za stvar zarotnikov; a tudi francoski kralj Ludovik XIV. se je začel umikati Og-

rom in Hrvatom, ker ni imel od njih pričakovati toliko, kolikor si je želel.

Nesreča je tudi bila, da sta pred izbruhom zarote nagloma umrla palatin grof Franc Wesseleny, ki je bil zastrupljen in grof Nikolaj Zrinjski, katerega je raztrgal obstreljeni merjasec.

Prvotni namen, da se podajo Ogrri in Hrvatje pod pokroviteljstvo francoskega kralja, se je moral opustiti. Ako bi kralj to ponudbo sprejel, vzbudil bi ustajo in s kraljevo pomočjo bi začeli osvobodilno vojno.

Na mesto Nikolaja Zrinjskega je stopil Peter Zrinjski, katerega se je, ko je videl, da je osamljen, polotila obupna misel, da bi dvignil Hrvatsko v samostojno kraljestvo, v Sloveniji pa bi se vpstavila prejšnja celjska grofija v obliki vojvodine.

A ni bilo usojeno, da bi zarotniki tudi izvedli svoj načrt. Bili so med seboj drug na drugega ljubosumni ter samoljubni; namesto da bi delali, so odlašali, veliko govorili.

Tako ni čuda, da se je o tej zaroti zvedelo na dunajskem dvoru. Avstroogrski nadškof Szepesenyi je pripovedoval, da so se zvezali Nadasdy, Zrinjski in drugi ter skovali načrt, da vjamejo cesarja, ga umore ter izzovejo velik upor

Ste naročili na Izd. „NEDELJA“?

Izdaja vsak teden? Priznava, vsehstranski sodilski organ in redno ter druge podobne vsebine, razen tega pa tudi lepe povesti „Otroci našo ljube Gospe“ in mišne zgodbe za otroce. Stane mesečno 10. — Din. (leto 24. — Din.) Še danes in narode! Kodožo po dopisnici na naslov: UPRVA NEDELJE, MRIBOS, SLOVSKOV I 20.

sem videl ženske, ki bi bila s toliko gotovostjo in neomajnim samopremagovanjem stala pred sodiščem. Opazoval sem jo ves čas z napetim zanimanjem. In dočakal sem, da se je vendar izdala. Ko so jo po razsodbi oddali paznicam, da jo odvedejo iz dvorane, se je nenadoma ozrla nazaj na sodnika. — Njen obraz je bil spačen od srda in iz oči ji je sijala peklena zloba in sovraštvo.

Katarina Gussfeldt je anarhistinja neupogljive, brezčutne vrste, zagrizena do kraja, prostovoljna mučenica za stvar, ki je po njenem mnenju pravična. To je ženska, ki ima tak vpliv na vodstvo boljševiske Rusije in posebno na strašno Čeko (tajna sovjetska policija), da jo spoštujejo in se je boje bolj nego katerikoli druge ženske v komunistični Rusiji. Njen značaj je bolj moški nego ženski. Njena duševnost sliči duševnosti moškega, ki je izgubil vsak človeški čut. Popolnoma brez srca je in služi le stvari z neomejenim pogumom in brez ozira na kakršnekoli drug interes.

O tem, kje se mudi in s čim se prizadeva sedaj, imajo oblasti jako malo zanesljivih podatkov. Toliko pa je znano, da z neutrudljivo vnemo nadaljuje delo razdejanja, upora in revolucije v tujih deželah. Vrh tega je rojena organizatorica. Najbrže ji v tem nihče v osrednjem vodstvu sovjetov ni kos. Od vseh vodilnih duhov se razlikuje tudi po tem, da ne kaže najmanjše želje po priljubljenosti pri narodu. Vsekakor ima tudi najtehtnejše razloge, da se v javnosti kaže čim najmanj.

Na Angleško je skušala priti Gussfeldtova po izgonu še enkrat, vendar je pa na prvi pogled vzbudila pozornost uradnikov, radi česar so njeno prtljago natančno preiskali. Našli so z nevidnim črnim pisano pisma in beležke in več nerazvitih fotografskih plošč. — Preiskava je odkrila, da je delala Gussfeldtova po proslulih načinih sovjetov in bila v zvezi z najnevarnejšimi komunisti. Komisar posebnega političnega oddelka se je dalje prepričal, da Gussfeldtova ne dela in ne vohuni samo za Moskvo, marveč tudi za neko drugo

državo, ki je z Anglijo v prijateljskih odnošajih. Podani so bili dokazi, da je bila za vohunjenje plačana od dveh držav.

Topot sicer potni list ni bil potrjen, pač pa so bile vse navedbe v njem popolnoma zlagane. Pri zaslišanju je Gussfeldtova trdovratno molčala in le z največjim naporom je bilo mogoče tudi brez njenih poizvedb odkriti resnico. Tako je uspelo razkrinkati najnevarnejšega sovražnika Anglije in Gussfeldtova je morala tretjič in slednjič zapustiti Anglijo.

Hočko Pohorje. Sodniški izpit pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani je napravil tukajšnji rojak g. doktor Dobrošek Josip, avskultant pri deželnem sodišču v Ljubljani.

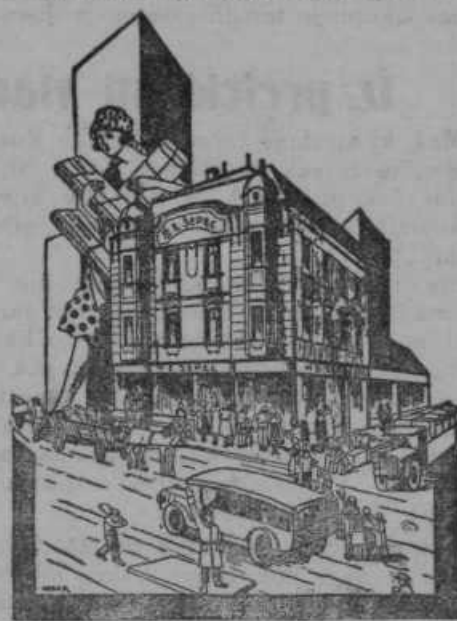
Kapela-Radenci. Naša čebelarica podružnica bo imela na novega leta dan ob štirih popoldne v gostilni Horvat pri Kapeli svoj občni zbor h kateremu se vsi člani in drugi prijatelji čebel vljudno vabijo. Tajnik.

Negova. Dne 15. decembra 1929 smo spremlili k zadnjemu počitku poštenega moža, dobrega občeta Petra Serneč, posestnika iz Kunove, ki je umrl v starosti 70 let. Rajnega je zadela kap dne 12. decembra ob 6. uri tako močno, da je bil v par minutah zdrav, vesel in mrljč. Rajni je bil daleč na okoli zelo priljubljen. To je najlepše dokazala zelo velika udeležba pri pogrebu. Za njim žalujejo ne samo žena, sinovi in hčere ter sorodniki, ampak tudi sosedi.

Maribor. Ena izmed najstarejših Mariborčank bo gotovo Rojko Marija. 3. januarja 1930 bo praznovala 92 rojstni dan. Rojena je bila 3. januarja 1839 pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Bila je dvakrat poročena, a je vdova že nad 35 let. Sedaj biva pri svoji najmlajši hčeri, ki pa ima za seboj tudi že pet križev. Ker se je v svoji mladosti naučila pisati in brati, pazno zasleduje današnje razmere. Ljuba prijateljica ji je dobra knjiga in pa mleček. Navzlic visoki starosti ne rabi očal, pa tudi ne palice. Dobro se še spominja tudi Slomška, kateri jo je bil hirmal in kar iz spomina ji ne morejo lepi Slomškovi nauki in pridige. V ugodnih razmerah ni nikdar živela, skrb in teža življenja sta jo vedno spremljali. A še sedaj je polna brige in skrbi za svoje in vsi jo radi imajo. Ljubezniva starica je pravi vzgled skromnosti, zadovoljnosti in hvaležnosti. Naj ji bo usojeno dočakati v zdravju in veselju še 100 rojstni dan!

Srečno novo leto

Zeli

vsem cenj. odjemalcem in se priporočata
manufakturna trgovina

M. E. ŠEPEC

Maribor, Grajski trg št. 2

Upravitelj (majer) za srednje kmetsko posestvo se išče z nastopom od 1. februarja 1930 naprej. Ponudbe na oglasni oddelek tega lista.

Bučnice, oluštene in neoluštene zamenjam s pravimi bučnimi oljem, lepe suhe slive kupim. Jos. Jagodič, trgovina špicerije in železnine, Glavni trg 15, Celje.

Išče se za posestvo izven mesta pristavnike (majerje). Vpraša se pri g. Krajnc, gostilna Straschil, Breg pri Ptuj.

Rešilec božičnih ugank. Rešitev ugank smo danes priobčili. Zbiranje rešitev s tem preneha. Imena onih, ki so dobro rešili in onih, ki so dobili nagrado, pa objavimo prihodnjič. Uredništvo.

na Ogrskem. Turški tolmač Italijan Panagiotti je opozoril cesarskega poslanika na nevarni položaj, ker je slišal, kaj je govoril sedmograški knez Apaffy, ki je posredoval med Ogri in Turčijo; Apaffy sam je pretrgal zvezo z zarotniki, ker je verjel vezirju Köprilliju, da stremi Zrinjski po ogrski kroni. Tudi vdova bivšega palatina Wesselenya se je zbala, da je stvar izgubljena ter je obvestila vlado o zarotniških razgovorih, da bi se ognila kazni. Smrtni sovražnik Petra Zrinjskega, grof Nikolaj Erdödy, je v svoji zavisti, da ne bi postal Zrinjski premočen, izdal njegove načrte; Peter Zrinjski pa je sam razkril Nadasdyjevo namero, vzeti kralju krono z glave, kar je ta tudi potrdil, se vrgel pred cesarjem na kolena ter prosil milosti.

Neki Ladislav Fekete je hlinil nezadovoljstvo samo zaradi tega, da se je mogel udeleževati razgovorov. Vse to, kar je zvedel, je izdal dunajskemu dvoru meseca septembra 1668.

Dunajska vlada je bila dobro poučena o celi zaroti ter je uvidela nevarnost za obstoj Avstrije. Zato se je, četudi še le po daljšem obotavljanju, odločila, da nastopi zoper zarotnike. Tako je moralo priti do žaloigre, ki je bila usodepolna za slovenski in hrvaški narod.

Častihlepni, a obenem lahkomišelnini in omahljivi Erazem Tatenbah je bil tudi vpleten v to zaroto. Na eni strani se je kazal vdanega cesarju in vladi, na drugi pa je hrepenel po uživanju in slavi. Danes nežen družinski oče, je v trenutku pozabil na vse in se omamljen od drugih čustev podal na pot, ki ga je nazadnje dovela v propast.

Da si je prizadeva Peter Zrinjski, pridobiti grofa Tatenbaha za zaveznika, kar se mu je tudi posrečilo, je razumljivo, kajti Tatenbahi so bili starega plemenitaškega rodu in tedaj najbolj močno na Štajerskem.

Tatenbahi so prišli iz Bavarskega kot fevdniki krškega škofa. Že leta 1290. beremo ime Otona, leta 1310. Otokarja, leta 1336. Artiba in pozneje Ivana, ki je imel od škofa v lasti gradove Olimije, Bizeljsko ter Podčetrtek ter posodil leta 1550. denar deželnemu knezu za turško vojno; padel je kot cesarski svetovalec leta 1557. v boju proti Turkom na Hrvatskem.

(Dalje prihodnjič.)

Hmeljarstvo nese, 2. serija, ki vsebuje hmeljarstvo in hmelj pridelavo. Kupite zelo knjigo HME LJARSTVO! Sime Din 50, vezana Din 60. Dobi se v Cirkovi knjižnici v Mariboru.

Knjiga kakor kino
so Karl May-ovi spisi
ki so do zdaj izšli 8 zvezki po Din 18—
v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.